

PUOLUSTUSMINISTERÖ

1/3

lausuntopalvelu.fi

Viite:

Puolustusministeriön lausuntopyyntö 3.7.2018, VN/3364/2018

Asia:

Vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön kehittämishanke

Lausuntopalvelun kysymykset ja niihin lausuntona annettavat vastaukset:

Kohdennetut kysymykset

- 1) Onko arvionne mukaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen **sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus** määritelty mietinnössä selkeästi (vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 20 § + kyseisen lainkohdan perustelut)?

Ei lausuttavaa.

- 2) Mitä mieltä olette mietinnössä esitetystä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen **perehdytyskursseista** (vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 22 a § + kyseisen lainkohdan perustelut)?

Ehdotuksen mukaan kursseille saisivat osallistua 16 vuotta täyttäneet henkilöt. Lainkohdan perustelujen mukaan (s. 28) perehdytyskoulutuksen pääkohderyhmä olisivatkin alaikäiset nuoret.

Sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta koskevan lain 20 §:n perusteluissa (s. 24) todetaan, että Suomea sitovan lapsen oikeuksien yleissopimuksen valinnaisen lisäpöytäkirjan *lasten osallistuminen aseellisiin selkkauksiin*, vaikka siinä kielletään ainoastaan alle 18-vuotiaiden käyttämistä suoranaisiin vihollisuuksiin ja asetetaan rajoituksia heidän värväämiselle asevoimiin, on tulkittu myös estävän vapaaehtoisen sotilaallisen koulutuksen antamisen alle 18-vuotiaille.

Lain 22 a §:n perustelujen mukaan (s. 27) perehdytyskurssit voitaisiin järjestää sotilasalueilla joko kokonaan tai osittain kasarmiolosuhteissa ja osallistujille voisi jakaa puolustusvoimien käyttämää vaatetusta ilman sotilaan tunnusmerkkejä. Kurssit voisivat sisältää sulkeisjärjestys- ja majoittumisharjoituksia sekä kalustoesittelyjä ja niissä voisi käyttää Puolustusvoimien harjoitusvälineitä kuten esim. harjoitustelamiinoja. Olisi myös sallittua järjestää halukkaille mahdollisuus kokeilla ammuntaa Maanpuolustusyhdistyksen hallussa olevilla ampuma-aseilla.

Jos 16-vuotias kurssilainen puetaan maastopukuun ja majoitetaan muiden saman ikäisten kanssa Puolustusvoimien kasarmille, jossa opetetaan sisäpalvelua ja sulkeisjärjestystä, esitellään puolustusvoimien kalustoa ja käytetään harjoitustelamiinoja ja lopuksi viedään ampumaradalle kokeilemaan ampumista, niin tällainen toiminta muistuttaa erehdyttävän paljon sitä koulutusta, jota Suomessa ja muuallakin on perinteisesti annettu Puolustusvoimien varusmiesalokkaille ja jonka pitkän tähtäimen tavoitteena on tuottaa taistelukelpoisia sotajoukkoja. Kun 16-vuotias lapsi kotiutuu tällaista ohjelmaa sisältävältä viikonloppu- tai kesäleiriltä, hän kokee todennäköisesti saaneensa eräänlaista sotilaan peruskoulutusta. Voidaan kysyä, onko tällainen koulutus sopuosoitussa lapsen oikeuksien yleissopimuksen valinnaisen lisäpöytäkirjan tausta-ajatusten kanssa.

- 3) Miten arvionne mukaan mietinnössä on määritelty maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämä **kansainvälinen koulutus** ja tällaista koulutusta koskeva viranomaisten päätöksentekomenettely (vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 22 c ja 22 d § + kyseisiä lainkohtia koskevat yksityiskohtaiset perustelut)?

Ei lausuttavaa

- 4) Miten arvionne mukaan mietinnössä on määritelty **eri viranomaisten valvontavastuut** (vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 3 §)?

Ei lausuttavaa

Muut lausumat

Ehdotuksessa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 17 §:n 1 momentin muuttamiseksi näyttäisi mainitun momentin viimeisessä lauseessa sana ”kuitenkin” olevan tarpeeton ja merkityksetön, koska kyseisessä lainkohdassa puhutaan ainoastaan Puolustusvoimista eikä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä kuten voimassa olevassa laissa. Se seikka, että lainkohdalla on yhtymäkohtia saman lain 20 §:ää koskevaan muutosehdotukseen ei vaikuttane asiaan.

Mietinnön sivulla 53 on 4 d luvun ensimmäinen pykälä otsikoitu 22 d §, vaikka kyseessä lienee 22 e §. Ilmeisesti kysymys on epähuomiossa syntyneestä kirjoitusvirheestä, mutta se on omiaan yleisemmälläkin tasolla valaisemaan sitä seikkaa, että kirjaimen käyttäminen luvun tai numeron yhteydessä saattaa lisätä tuottamuksellisten virheiden syntyrisiä käytännön lainsoveltamisessa, varsinkin jos mainitulla tavalla nimettyjä lainkohtia on samassa säädöksessä runsaslukaisesti. Lausunnon kohteena olevassa säädösmuutosehdotuksessa esiintyy esimerkiksi 4 b luvussa 22 a § ja 22 b §, 4 c luvussa 22 c § ja 22 d § sekä 4 d-luvussa 22 e §, 22 f § ja 22 g §.

Työryhmä on lainmuutosten säätämisyjärjestystä silmällä pitäen pohtinut, muodostuisivatko ne ongelmallisiksi perustuslain 124 §:n näkökulmasta, mutta tullut siihen tulokseen, ettei ehdotetun sääntelyn voida arvioida merkitsevän merkittävän julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien antamista valtion viranomaiskoneiston ulkopuolelle. Minulla ei ole huomauttamista työ-

ryhmän käsityksensä tueksi esittämiin perusteluihin, mutta katson kuitenkin, että lainmuutos-
ehdotuksista tulisi pyytää eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Tom Smeds

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi